

המקומון - העדכון היומי לרשויות המקומיות

הכללים לגבי עריכת אמדן למכרז וקבלת החלטות לגבי הצעה בלתי סבירה

עתמ (חי') 21-12-64940 ח'אלד נאבלסי נ' עיריית עראבה

לאחרונה דן בית המשפט לעניינים מנהליים בעתירה שהוגשה נגד ביטול מכרז קיים ופרסום מכרז חדש.

באותו מקרה פרסמה עיריית עראבה מכרז לסלילת שני כבישים והמציעים נדרשו להציע הנחה מאומדן שנקבע במדויק - 500,040.092 ש"ח (עד חלקי האגורה). הוגשו שתי הצעות. הגשת העותר עמדה על 7% הנחה מהאמדן והנחת המציע השני עמדה על 17% הנחה מהאמדן. בסופו של יום נותרה לדיון הצעת העותר בלבד היות וההצעה השנייה נפסלה בשל פגם בערבות. בדיון הראשון החליטה ועדת המכרזים להמליץ על המציע השני תוך התעלמות מהפגם בערבות. אולם לאחר שהיועמ"ש התערב, החליטה ועדת המכרזים לבטל את המכרז ולפרסמו "מחדש". מיד לאחר מכן הוגשה העתירה דן אולם העירייה מיהרה ופרסמה מכרז חדש בגרסה אחרת. המכרז החדש כלל סלילת חמישה כבישים (אחד זהה למגרש הקודם וארבעה חדשים) והאמדן היה באותו סכום בדיוק.

בית המשפט קיבל את העתירה וקבע כי "העירייה פעלה בצורה בלתי ראויה ובלתי סבירה בצורה קיצונית מבחינת המשפט המנהלי. ההליכים נעשו על ידי אנשים עלומים ללא תיעוד, לא ידוע מי קיבל החלטות כגון אלו כבישים יש לסלול ומהו האומדן המפורט לגבי העבודות. כפי שאפרט להלן העירייה פעלה בנוגד למהותם המשפטית של אומדן והצעה יחידה והגיעה להחלטות חסרות תשתית משפטית ועובדתית".

ראשית עמד בית המשפט על מהות וחשיבות האמדן במכרז. ביהמ"ש ציין כי "תקנה 11 לתקנות העיריות (מכרזים), תשמ"ח-1987 (להלן-תקנות מכרזים) קובעת כי על העירייה להכין "אומדן מפורט" של המכרז. בסעיף 17א(א) לתקנות חובת מכרזים התשנ"ג-1993, שאיננו חלות ישירות על עיריות, נקבע כי האומדן ייערך בידי גורם מקצועי ומיותר לציין כי עקרון זה חל גם במקרה שלנו.

בהתאם ציין ביהמ"ש כי "ההנחה היא כי גורם מקצועי בחן את עבודות הסלילה של כל כביש משני הכבישים, הכין "אומדן מפורט" שהופקד בתיבת המכרזים".

יתרה מכך, ועדת המכרזים לא השוותה את הצעת העותר לאמדן אלא התייחסה להצעה השנייה כנקודת ייחוס וקבעה כי יש "הפרש עצום בין שתי הצעות". לפיכך נקבע כי "מתקבל הרושם כי בניגוד לדיני המכרזים ולמשפט מינהלי תקין, החליטה ועדת המכרזים לזנוח את האומדן ולראות בהצעת משיבה 2 כאומדן חדש ונקודת ייחוס להערכת שווי, ללא הסבר כיצד ניתן לעשות כן. במכרז לעיתים מוגשות הצעות גרעוניות, ייתכן והצעת משיבה 2 גרעונית, וייתכן והיא נמוכה מאחר ומשיבה 2 הסתמכה על ערבות בנקאית מרעה (שעלותה נמוכה יותר) והעיקר אין בפרוטוקול הוועדה עמדה של איש המקצוע שהכין את האומדן וטענה כי הערכת האומדן הייתה שגויה".

בנוסף עמד ביהמ"ש על כך שגם לאמדן במכרז החדש שפורסם אין הסבר של איש מקצוע ואף אין הסבר מקצועי לשאלה מדוע סלילת אחד הכבישים נזנחה ומדוע הוחלט לפתע להוסיף 4 כבישים אחרים.

ביהמ"ש דחה את טענת העירייה לפיה האמדן נקבע לפי הסעיף התקציבי שנקבע לעבודות אלו. לעניין זה קבע ביהמ"ש כך: "אומדן אינו מבטא מה היכולת לשלם ומה הסכומים הקבועים בתקציב. אם לדוגמא עירייה יכולה לשלם 500,000 ש"ח עבור סלילה לפי נתוני התקציב, הייתכן כי תבצע העבודות במחיר זה, גם אם אומדן סלילת שני כבישים עומד על 100,000 ש"ח או על 800,000 ₪. לצערי העירייה פעלה בדרך מנהלית פסולה, לא הכינה אומדן אמיתי לכל אחד מהמכרזים". בנסיבות אלו קבע ביהמ"ש כי הצעת העותר הינה סבירה היות והיא נמוכה רק ב - 7% מהאמדן וכי אין להתייחס לפער בינה לבין ההצעה הנוספת שנפסלה.

ביהמ"ש אף דחה את טענת העירייה כי היתה רשאית לבטל את המכרז היות והצעת העותר נותרה הצעה יחידה. ביהמ"ש הפנה לפסיקה הקובעת כי לא ניתן לבטל מכרז רק בשל העובדה כי נותרה הצעה יחידה וקבע כי "טענת העירייה בדרך בה פרשה את המצב המשפטי הראוי למכרז בו יש הצעה יחידה ולא היה מקום לצאת למכרז חדש רק משום שנותרה הצעה יחידה לדיון.

"בסעיף

17א(א)

לתקנות

חובת

מכרזים

התשנ"ג-

1993,

שאיננו חלות

ישירות על

עיריות,

נקבע כי

האומדן

ייערך בידי

גורם

מקצועי

ומיותר

לציין כי

עקרון זה

חל גם

במקרה

שלנו. ...

ההנחה היא

כי גורם

מקצועי בחן

את עבודות

הסלילה של

כל כביש...

הכין

"אומדן

מפורט"

שהופקד

בתיבת

המכרזים."